Sünnetle, Hüküm Sabit Olur

> Sünnet Hüküm Kaynağıdır. Sünnetle hüküm sabit olur. Bu anlayışı reddeden, sünneti inkar derecesinde peygamberi küçümseyen görüşlere karşı makalede kuvvetli deliller yer alıyor. Delil olarak getirilen ayetler, efendimiz aleyhisselatü vesselamın sözünün teşrideki yerini, ayrıca diğer bir âyet de peygambere muhalefetin azab sebebi olacağını bildiriyor.

Peygamber Efendimizin de şüphesiz teşrîde bir yeri ve önemi vardır. Onu sadece bir postacı gibi algılayarak hadisi şerifleri reddetmek, Kur'ân'a tâbî olmak değil, aksine Kur'ân'ı anlamamak ve hatta Kur'ân ayetlerinin bir kısmını kabul etmemek olacaktır.

Teşrî' Döneminde Peygamberin Hükümleri

Peygamber Efendimiz teşrî dönemi boyunca üç şekilde hüküm vermiştir ve bu hükümleri de bizim için kesinlikle bağlayıcıdır.

1. Kuran ayeti gelir onunla hüküm verir,
2. Allâh'ın kendisine indirdiği Hikmetle yani Sünnetle hüküm verir. Sünnet de vahiy kaynaklıdır ve bu vahye "**vahyi gayrı metluv**" denilir.
3. Hiç vahiy gelmez ama o an hükme bağlanması gereken bir mesele vardır. O da önce müşavere eder, sonra da içtihâd ederek hüküm verir. Bu kısım ise ibâdetlerde değil, îdâri ve sosyal işler noktasında cereyân etmiştir.

Bu son kısımda zelle (hata) ihtimali vardır, ancak hata durumu çok az ve istisnaidir. Lakin bu noktada hata vaki olmuşsa, mutlaka bu gerek **vahy-i metluv**, gerekse de **vahy-i ğayri metluv** ile düzeltilmiştir.

Bu sebeple Peygamberin beşer olmasından kaynaklanan, hatalı bir hüküm ümmete nakledilmemiştir. Böyle bir örnek Kur'ân'da geçmektedir.

Bedir Savaşı Sonunda Verilen Hükmün Vahiyle Değiştirilmesi

Bedir savaşı ilk savaş olduğu için, savaşta ele geçirilen esirlere yapılacak muâmeleye dair bilinen bir hüküm olmadığından, o an hüküm verilmek icap eder.

Ama buna dair bir vahiy de gelmez. Gelmeyince de Peygamber Efendimiz önce ashâbıyla istişare eder ve sahabeden bazıları "Bunları öldürelim", bazıları da "Fidye alıp salalım" der. Sonuç olarak Peygamberimiz, esirlerden fidye alınıp salınmaları hükmünü verir.

Ancak sonradan ayet gelerek içtihad ile verdiği bu hükümde isabetli olmadığını bildirir.

Bununla beraber Allâh Celle Celâluhû vahyin geç gelmesinin de bir hikmete binaen Allâh'ın hükmü olduğunu ifade eder.

Burada ince bir düşünce ortaya koymamız gerekir;

Peygamber Efendimiz şayet esirlerin öldürülmeyip salınması konusunda isabet etmiş olsa idi hükmünde, belki de bunu düzelten bir Kur'ân ayeti de nazil olmazdı diye mantıksal bir çıkarım yapılabilir burda. Var sayalım ayet gelmemiş olsaydı, hüküm o şekliyle kalırdı. İşte bu hükme de biz Sünnetle sabit bir hüküm der ve onunla amel ederdik. Hatta etmek zorunda olurduk.

Sünnet Hüküm Kaynağıdır

Ayrıca yukarıdaki ikinci kısım hükümlere de Sünnetle sabit hükümler diyoruz. Ancak bu tabiiki bir düşünce biçimidir. Yoksa olayın böyle olacağı ve bu konuda da sonradan ayet ineceği zaten Allâh'ın ezeli ilminde mevcut idi.

Yani gelişen olaylara göre ayetlerin sonradan oluşturulduğu gibi bir düşünceye kapılmayalım; bu câiz olmaz çünkü. Ayrıca bu durumun izahı da kader konusuna ve Kur'ân'ın mahluk olup olmaması meselesine girer ki şu anda konumuz bu değildir.

Ehli Sünnetin Hadis ile İlgili İtikâdı

Demek ki; Kur'ân'a göre Peygamber Efendimiz Kur'ân'da hükmü belirtilmeyen şeylere dair hükümler verebilir veya Kur'ân'da hükmü verilmiş şeyleri tefsir edebilir. Bizler de ona itaat eder, muhalefet etmeyiz ve onun yaptığı tahsis (manayı bir şeye has kılmak), takyid (manayı kayıtlamak), ta'min (manayı umumileştirmek) gibi Kur'ân'ı doğru anlamamıza yarayan veya müstakil hüküm ifade eden Hadisi Şeriflerini (rivâyet yönünden sahih olmak kaydıyla) delil olarak alır ve onlarla amel ederiz.

Bunun dışında kalan zayıf hadisleri faziletli ameller noktasında delil kabul edebiliriz, ancak bunlar üzerine haram/helal gibi hükümler bina etmeyiz. Bazı şartlarda delil olabildikleri yerler de varsa da bu konuyu daha da detaylandırmaya burada hâcet yok.

Uydurma rivayetler ise merduttur, yani kabul edilmezler.

Enfâl Sûresindeki İlgili Âyetler

67. "Yeryüzünde ağır basıncaya (küfrün belini kırıncaya) kadar, hiçbir peygambere esirleri bulunması yaraşmaz. Siz geçici dünya malını istiyorsunuz, halbuki Allah (sizin için) ahireti istiyor. Allah güçlüdür, hikmet sahibidir."

68. "Allah tarafından önceden verilmiş bir hüküm olmasaydı, aldığınız fidyeden ötürü size mutlaka büyük bir azap dokunurdu. "

69. "Artık elde ettiğiniz ganimetten helâl ve temiz olarak yeyin. Ve Allah'tan korkun. Şüphesiz ki Allah bağışlayan, merhamet edendir."

70. "Ey Peygamber! Elinizdeki esirlere de ki: Eğer Allah kalplerinizde hayır olduğunu bilirse, sizden alınandan (fidyeden) daha hayırlısını size verir ve sizi bağışlar. Çünkü Allah bağışlayandır, esirgeyendir."

Sünnetin Hüküm Kaynağı Olduğuna Dair Âyetler

HAZRETİ PEYGAMBER'İN SÜNNETİNİN DE HÜKÜM KAYNAĞI OLDUĞUNA DELİL OLAN AÇIK AYETLER

"Onlar, yanlarındaki Tevrat'ta ve İncil'de yazılı buldukları Resûle, o ümmî peygambere uyan kimselerdir. O, onlara iyiliği emreder, onları kötülükten alıkoyar. ONLARA İYİ VE TEMİZ ŞEYLERİ HELÂL, KÖTÜ VE PİS ŞEYLERİ HARAM KILAR. Üzerlerindeki ağır yükleri ve zincirleri kaldırır. Ona iman edenler, ona saygı gösterenler, ona yardım edenler ve ona indirilen nura (Kur'an'a) uyanlar var ya, işte onlar kurtuluşa erenlerdir." (Araf Sûresi, 157. Âyeti)

"Kendilerine kitap verilenlerden Allah'a ve ahiret gününe iman etmeyen, Allah'ın ve Resûlünün haram kıldığını haram saymayan ve hak din İslâm'ı din edinmeyen kimselerle, küçülerek (boyun eğerek) kendi elleriyle cizyeyi verinceye kadar savaşın." (Tevbe Sûresi, 29. Âyeti)

"Allah ve Resûlü bir iş hakkında hüküm verdikleri zaman, hiçbir mü'min erkek ve hiçbir mü'min kadın için kendi işleri konusunda tercih kullanma hakları yoktur. Kim Allah'a ve Resûlüne karşı gelirse, şüphesiz ki o apaçık bir şekilde sapmıştır. (Ahzab Sûresi, 36. Âyeti)

"Hayır, Rabbine andolsun ki aralarında çıkan anlaşmazlık hususunda seni hakem kılıp sonra da verdiğin hükümü içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın tam manasıyla kabullenmedikçe iman etmiş olmazlar." (Nisa Sûresi, 65. Âyeti)

Allâh, Peygambere Muhalefeti de Yasakladı

PEYGAMBER'İN EMİRLERİNE MUHÂLEFETİ YASAKLAYAN BİR AYET

"(Ey inananlar!) Peygamberin (sizi) çağırmasını aranızda birbirinizi çağırmanız gibi tutmayın. İçinizden biribirini siper ederek sıvışıp gidenleri Allah gerçekten bilir. Artık onun emrine muhalefet edenler, başlarına bir belânın gelmesinden veya elem dolu bir azaba uğramaktan sakınsınlar. (Nur Sûresi, 63. Âyeti)

Bu son ayette; Peygamberin emrine muhalefet edenler azapla tehdit ediliyor ve bu emir ise Kur'ân ayetlerinde geçen bir emirde değil; Peygamber'in müminleri sosyal bir hizmet için çağırması emridir ki, buna bile muhalefet etmek Allâh tarafından yasak edilmiş ve muhalefet edenler cenennem azabıyla tehdit edilmiştir.

Şu halde onun fıkhî ve akîdevî konulardaki hüküm ve beyanatlarına nasıl muhâlefet edilebilir veya bu konulara dair Hadîs-i şerifler nasıl kökten yok sayılabilir..!

Selam ve dua ile…